

Sygn. akt IV CSK 392/18

POSTANOWIENIE

Dnia 20 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Władysław Pawlak

w sprawie z powództwa T. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L.
przeciwko I. Spółce Akcyjnej w L. i [...] Szpitalowi [...] w B.
z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanej nadzorcy sądowego L. J.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 20 marca 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 30 stycznia 2018 r., sygn. akt I AGa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od strony powodowej na rzecz strony pozwanej [...] Szpitala [...] w B. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 3. oddala wniosek strony pozwanej I. S.A. w L. o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną strony powodowej T. sp. z o.o. w L. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 30 stycznia 2018 r., sygn. akt I AGa [...] Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Zatem nie w każdej sprawie, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołującej się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, jeszcze w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, że ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne z Konstytucją RP, ani z wiążącymi Polskę postanowieniami konwencji międzynarodowych (por. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r., III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53).

Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Skarżąca zarzuciła naruszenie prawa materialnego, tj. art. 647¹ § 5 k.c. w brzmieniu obowiązującym do 31 maja 2017 r. przez jego niezastosowanie

wskutek przyjęcia, że strona pozwana [...] Szpital [...] w B. jako inwestor nie ponosi solidarnej odpowiedzialności ze stroną pozwaną I. S.A. w L. jako generalnym wykonawcą za zapłatę stronie powodowej jako podwykonawcy wynagrodzenia z tytułu wykonanych przez niego robót, niezakwalifikowanych przez Sąd jako roboty budowlane, wskutek pominięcia regulacji zawartych w pkt 45.34, 45.45 i 45.42 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2012 r. w sprawie wykazu robót budowlanych (Dz. U. poz. 1372), wydanego na podstawie art. 2c ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych, a ponadto solidarna odpowiedzialność inwestora z generalnym wykonawcą miała zastosowanie także do prac objętych umową o dzieło wykonywanych przez podwykonawcę w ramach robót budowlanych generalnego wykonawcy; naruszenie prawa procesowego, tj. art. 382 k.p.c. przez pominięcie, iż realizowane przez stronę powodową jako podwykonawcę pozwanego generalnego wykonawcy roboty stanowiły *ex lege*, z uwagi na treść pkt 45.34, 45.45 i 45.42 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 3 grudnia 2012 r. w sprawie wykazu robót budowlanych, roboty budowlane; art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 zd. 1 przez niewskazanie, dlaczego Sąd drugiej instancji pominął regulację powołanego rozporządzenia oraz dlaczego nie zdecydował się na wykładnię zaprezentowaną w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2008 r., I CSK 106/08

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłance uregulowanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Przesłanka ta nie została zrealizowana.

Przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi. W wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie. Powinna w związku z tym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia prawa materialnego i procesowego, polegającą na jego oczywistości *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49,

z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 75, z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, nie publ., z dnia 29 kwietnia 2015 r., II CSK 589/14, nie publ.). Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 nie publ. i przywołane tam orzecznictwo).

Oczywistej zasadności skargi kasacyjnej strona powodowa upatrywała w naruszeniu przez Sąd drugiej instancji wskazanych w jej zarzutach przepisów prawa materialnego.

Z ustaleń faktycznych Sądów *meriti* wynika m.in., że w dniu 3 czerwca 2013 r. została zawarta umowa, na podstawie której strona powodowa zobowiązała się wykonać na rzecz strony pozwanej I. S.A. w L. prace polegające na dostarczeniu, uruchomieniu i przeszkoleniu personelu pozwanego Szpitala w obsłudze wyposażenia medycznego, według specyfikacji otrzymanej od strony pozwanej, stanowiącej wraz z protokołem negocjacji z dnia 21 stycznia 2013 r. załącznik nr 1 do umowy dla potrzeb realizacyjnych zadania inwestycyjnego pod nazwą: „Podniesienie poziomu opieki zdrowotnej i bezpieczeństwa epidemiologicznego w strefie nadgranicznej Unii Europejskiej”. Prace te miały zostać wykonane na terenie pozwanego Szpitala. Prace strony powodowej polegały na dostarczeniu i montażu: lamp bakteriobójczych, na suficie podwieszanym wykonanym przez innego podwykonawcę i podłączeniu do instalacji elektrycznej wyprowadzonej przez innego podwykonawcę do punktów dostępu: mebli robionych na miarę w postaci lad, w tym ludy z akwariem i zabudową, w których zainstalował sprzęt wymagający zasilania elektrycznego i które w pewnych miejscach umocował do podłoża lub ścian, a urządzenia wymagające zasilania podłączył do wyprowadzonych ze ścian gniazdek elektrycznych lub punktów dostępowych wykonanych przez innego podwykonawcę; dozowników na mydło w płynie, wieszaków na ręczniki papierowe, wieszaków na papier toaletowy, pojemników na płyn odkażający, wieszaków szatniowych wielohaczykowych, wyciągu okapu nad stanowiskiem inhalacji, wanienek do masażu wirowego kończyn górnych, wanien masażu podwodnego, drabinek gimnastycznych, prowadnic z zasłoną - które wymagały w części

odpowiedniego stabilnego zamocowania do podłoża lub ścian, podłączenia do instalacji wodnych i ściekowych w punktach dostępu wyprowadzonych przez innych podwykonawców lub (i) podłączenia do instalacji elektrycznych w punktach dostępu wykonanych przez innego podwykonawcę; myjni dezynfektora do mycia i dezynfekcji łóżek, automatycznej komory dezynfekcyjnej elektrycznej do materacy, koców i poduszek, wytwornicy pary dla komory dezynfekcyjnej koców i poduszek, myjni dezynfektorów, urządzeń myjąco-dezynfekujących, myjek dezynfektorów, które wymagały w części odpowiedniego stabilnego zamocowania do podłoża lub ścian (szczególnie dotyczy to komory dezynfektora do mycia i dezynfekcji łóżek, urządzenia o znacznych rozmiarach i masie, zakotwiczonego w podłodze i obudowanego ścianami), podłączenia do instalacji wodnych i ściekowych w punktach dostępu wyprowadzonych przez innych podwykonawców lub/i podłączenia do instalacji elektrycznej w punktach dostępu wykonanych przez innego podwykonawcę; dezynfektor do mycia łóżek również wymagał po zainstalowaniu obudowania ściankami działowymi.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego zostało już wyjaśnione, że wynikająca z art. 647¹ § 5 k.c. solidarna odpowiedzialność inwestora za zapłatę wynagrodzenia podwykonawcy występuje tylko wtedy, gdy rezultat świadczenia podwykonawcy stał się składnikiem obiektu stanowiącego przedmiot świadczenia wykonawcy w ramach łączącej go z inwestorem umowy o roboty budowlane. Ponieważ wielu podwykonawców świadczy swoje usługi na podstawie umów o dzieło, a nie umów o roboty budowlane, to przyjmuje się, że również i tacy podwykonawcy zasługują na ochronę wynikającą z tego przepisu. Jeśli więc rezultat świadczenia podwykonawcy wchodzi w skład obiektu będącego przedmiotem świadczenia wykonawcy, to uzasadnia to istnienie obowiązku inwestora w postaci dokonania zapłaty wynagrodzenia podwykonawcy, połączanego węzłem solidarności z obowiązkiem wykonawcy zapłaty wynagrodzenia także i temu podwykonawcy. Ważne jest to, aby roboty wykonane przez podwykonawcę stanowiły realizację części obiektu stanowiącego przedmiot świadczenia wykonawcy w ramach umowy o roboty budowlane łączącej go z inwestorem. Nie są natomiast umowami o podwykonawstwo w powyższym rozumieniu, umowy zawierane przez wykonawcę z dostawcą maszyn i urządzeń potrzebnych do wykonania robót budowlanych,

jak też umowy zawierane przez wykonawcę z dostawcą materiałów budowlanych (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2008 r., I CSK 106/08, OSNC - ZD 2009, nr 3, poz. 64, z dnia 18 czerwca 2015 r., III CSK 371/14, nie publ.).

Zakres prac wykonanych przez stronę powodową w ramach umowy zawartej z generalnym wykonawcą nie mieści się w pojęciu robót budowlanych stanowiących część obiektu budowlanego. Obejmowały bowiem wyposażenie istniejącego już obiektu i podłączenie urządzeń odbiorczych do wykonanych przez innych podwykonawców instalacji elektrycznej, czy wodno - kanalizacyjnej. Zostały więc zrealizowane w istniejącym obiekcie z instalacjami. Ich wykonanie zakładało już istnienie obiektu budowlanego jako takiego wraz z potrzebnymi instalacjami. Okoliczność, że umowa zawarta pomiędzy inwestorem a generalnym wykonawcą obejmowała także ten zakres robót, który wykonywała strona powodowa nie może kreować solidarnej odpowiedzialności inwestora. Wszak z art. 647¹ § 1 k.c. w zw. z art. 647 k.c. wynika, że przedmiotem umowy o roboty budowlane jest wykonanie obiektu budowlanego. Umowa łącząca inwestora z generalnym wykonawcą może swym przedmiotem wykraczać poza roboty budowlane, których celem jest wykonanie obiektu budowlanego, ale przez to nie może prowadzić do rozszerzenia odpowiedzialności inwestora poza zakres wyznaczony ustawą. W konsekwencji odpowiedzialnością solidarną w rozumieniu art. 647¹ § 5 k.c. jest jedynie objęte wynagrodzenie podwykonawcy za wykonanie obiektu lub jego części. Unormowana przepisem art. 647¹ § 5 k.c. odpowiedzialność inwestora w stosunku do podwykonawcy ma charakter ustawowej odpowiedzialności za cudzy dług i w związku z czym przepisy w tej materii wymagają ścisłej interpretacji, w tym także w odniesieniu do przedmiotu umowy o roboty budowlane.

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 398²¹ k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej (§ 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia

22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, j. t. Dz. U. z 2018, poz. 265, w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dz. U. 2016, poz. 1667).

Wniosek strony pozwanej I. S.A. w L. o zasądzenie od strony powodowej kosztów postępowania kasacyjnego nie zasługiwał na uwzględnienie, skoro przedmiotem skargi kasacyjnej nie było rozstrzygnięcie pomiędzy stroną powodową a tą stroną pozwaną. W związku z czym podjęta obrona nie była celowa w rozumieniu art. 98 § 1 k.p.c., zwłaszcza, że od tej strony pozwanej na rzecz powoda została zasądzona prawomocnie należność z tytułu zawartej umowy.